

СВОБОДА

LIBERTY

Часопись для руского народа в Америці і орган „Руского Народного Союза“.

Рік XIV. Скрантон, Па., Четвер 9-го Серпня, 1906. Число 32.

Vol. XIV. Scranton, Pa., Thursday, August 9, 1906. No. 32

Вп. Пп. секретарі Р. Н. Союза.

Пригадуємо, що кожний член є обов'язаний заплатити 25 ц. на покриття коштів Конвенції. Хто не заплатить до трьох місяців, буде виключений з членів Р. Н. Союзу. (§ 17. ст. Р. Н. С. і ухвала з VIII голов. Конвенції).

З поважанем,
С. Ядловський.

Оголошене.

Отсим повідомляю Вас ПП. Секретарі, що приймаючи від 1. Августа 6. р. членів до Р. Н. С. маєте від кожного нововступаючого відбирати: 1) вступне після літ, так як було перше, 2) за грамоту 25 цнт., 3) відзнака 75 цнт., 4) книжочка 10 цнт., 5) на фонд резервовий 2 цнт., 6) фонд бідних 1 цнт. і 7) фонд народний 1 цнт. При вступі нових членів маєте уважати, аби члени були здорові, чесні і добрі Русини і щоб не перевиспали 40 літ життя. Ті, котрі мають вище 38 літ а не скінчених 40, мають предложити метрику родження або який инший документ, котрий би посвідчив про їх вік.

Дальше, розмет буде за-сланий кожному Братству найдальше до 10 днів від 1-го дня кожного місяця, проте звизаю Вас всіх, ПП. Секретарі, щоб вже в Августі упорядкувались так свої мітинги, аби сейчас по 10-тим кожного місяця могли тримати свої мітинги для сколектованя місячних вкладок до Братства і розмету до Р. Н. Союзу. Всі Братства мусять при-слати розмет до каси Р. Н. Союзу найпізніше 29 кожного місяця. Братство, котре прислало би розмет пізніше як 29-го буде від-ложено до другого місяця, а се тому, що всі рахунки мусять замикатись точно остатнього дня кожного місяця.

С. Ядловський, голов. секретар.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАР.

Серпень

9	Ч.	Пантелеймона.
10	П.	Прохора, Інок.
11	С.	Калинина, Сер.
12	И.	10. Сил.
13	П.	Бодохима прав.
14	В.	+ Ч. Хр.
15	О.	Пер. мощ. Стеф.

В справі єпископства для американських Русинів довідуємося, що вістка про недалеку номінацію о. д-ра Демчука гр.-кат. єпископом для Америки є поки що передчасна. Номінація руского єпископа для Америки має наступити аж по візитації руских парохій в півн. Америці митрополитом гр. Шептицьким, що відбудеся в слідуєчій році.

ЗАПРОШЕНЕ.

Запрошуємо отсим братів Русинів з нашої околиці на посвячене нового будинку т. е. нової прекрасної галі, помешканя для сьвященика і дяка, котре то посвячене відбудеся дня 19 го Августа с. р. в день Преображення по Богослуженю в церкві. Всі братства, належачі до парохії нашої, мають стати в параді в церкві в той день з відзнаками і прапорами своїми.

Пітсбург, Па. 2-го Августа, 1906.
Антоній Кани, Теодор Гут Бульчицький, Д. Порада, Гав. Федорчак, П. Лепак, П. Кани, Й. Войтович, Р. Дроздяк, Ів. Грейничин, М. Дмитрів, Ев. Демлянчик, П. Стасенко, Ів. Запотоцький — Куратори.

ОГОЛОШЕНЕ.

Подано до відомости усім знакомим, що моя теперішня адреса така: М. Babeu, 2030 Scovill Ave., Cleveland, Ohio. При тім повідомляю чесних Русинів в Клівеланді, що я посилаю гроші до старого краю через Р. Народний Дім в Америці. Я о много таньше посилаю посилки, як жидівські компанії; прийдіть а переконаєтесь! Я мешкаю коло гр. кат. церкви.

З поважанем

Михайло Бабій,

дяко-учитель при церкві св. І. Кр. 32—33 — в Клівеланд, Огайо.

Один дванадцятьлітний хлопчик, син руских родичів з Вільтон, Н. Д., вистріляв до своєї п'ятнадцятьлітної сестри. Куля попала прямо в рот, вибила дівчині два зуби і опинилась в киці коло самого уха. Нещасну відвезено зараз до шпиталю, але мабуть тяжко буде вратувати її жите. — М. Я.

Департамент еміграційний оголосив статистику за минувший рік від 1-го Липня 1905, до 1-го Липня 1906. В тім часі висіло на Ellis Island 880.543 емігрантів. В сім числі було 609.714 мужчин і 270.829 жінок. Емігранти привезли з собою готівки \$18,975.539. Очевидно, що сума мусіла би бути далеко більша, бо емігранти не показують звичайно урядникам усього готівки, а виказують ся лише квотою, приписаною законом. Що до віку то було: 106.990 емігрантів позвише 14 літ; 735.257 від

14 до 45 літ і 38.296 позвише 45 літ. Емігрантів, що уміли читати, але не уміли писати було 3.607. Число цілковитих анальфбетів, що не уміли ні читати ні писати, виносило 219.076 осіб. 82.156 емігрантів мали при собі поверх 50 дол., менше від сеї квоти мало 500.870 осіб. Число емігрантів, що вже другий або третій раз прибули до Спол. Держав, було 99.884. З загального числа емігрантів відослано з поворотом 7.877 осіб. З тих було: 4.816 бідаків цілковито без гроша; 929 заражених різними пошестями; 119 хорих на умі; 53 ідіотів; 105 караних криміналом і 1.723 законотрагованих робітників. Межі відісланими з поворотом було 29 осіб, перебуваючих тут близько 1 рік, а 466 близько 3 роки. Найбільше емігрантів прибуло з Росії: 94.850 мужчин і 68.466 жінок. З Австрії прибуло 64.573 мужчин і 31.052 жінок, з Угорщини 91.284 мужчин і 33.963 жінок; з Німеччини 27.804 мужчин і 13.004 жінок. До яких народностей належать усі ті емігранти, статистика не подає.

Сими днями відбули ся в Летбрідж, Алта., Канада перші переговори в справі тутешнього майнерского страйку. Із сторони компанії було трьох людей, а з юнії кількох визначніших майнерів. Переговори розбились, страйк триває далше. — О. Бубняк.

На водопаді Какабека, недалеко Форт Вільям, в Онтаріо, Канада, побудовано електричну машинерію, що буде достарчати електричної сили до Форт Вільям, Порт Артур і других околичних міст. Водопад сей є о 4 стопи вищий від водопаду Наягара.

М. Бабін.

Дня 27-го м. м. убило в залізній фабриці в Ойл Ситі, Па. одного Поляка, Сташка Огавок. Він походив десь з під Коросна в Галичині. Не належав до жадної організації; полишив жінку і двоє дітей без жадної опіки і средств до життя. — П. І.

На залізниці James Bay Railway в віддаленю двох миль на північ від місцевости Dunchurch, Ont. приключила ся експлозія динаміту, в котрій наставник, його син і один робітник, Італіанець стратили жите. Перед місяцем приключив ся був в тім самім місці такий самий вибух, але тоді згинуло чотирох робітників.

Міністер рільництва Вилсон оголосив недавно розпоряджене, в яким подано обов'язки інспектерів при огляданю мяса. Мають вони наглядати, щоб різниці удержували були чисто і харно. Всі знаряди і всяка посуда мають бути щоденно миті, а всіх сухітників належить від роботи в різницях виключити.

В фабриці пороку і динаміту, що стоїть недалеко місцевости Робертсдейл, Па., наступила фатальна експлозія; чотирох робітників убитих, а кількадесять тяжко або лекше ранених.

В Basemer City, N.C. відбула ся сими днями слідуєча трагедія. Якийсь В. М. Бравн одружив ся з хорошою молоденькою дівчиною о год. 8-мій рано, а о 9-ій був уже на залізничній стації, щоб виїхати до иншого міста — як то кажуть — на медові місяці. На стації стрітив ся з одним своїм знакомим Джаном М. Кінкейд, котрий попросив його на сторону, бо має йому щось дуже важного сказати. Бравн, не протривавши нічого злого, пішов з Кінкейдом. В сій хвилі дали ся чути револьверові стріли і зойк конячого Бравна. Молода подруга, почувши зойк мужа, упала неспритомна на землю. Прикликано сейчас лікаря, але сей не поміг уже нічо, бо Бравн був без життя. Нещаслива подруга так розхорувала ся, що мусіла примістити її в шпиталі. Кінкейд віддав ся сам в руки поліції, а на питане, длячого допустив ся такого злочину, відповів, що убив Бравна тому, бо сей звів його сестру, з котрою приобіцяв взяти елюб, а помімо того обіцяв зловити.

34 літній Мартин Шнабель з Нью Йорку посварив ся з своєю жінкою о 25 центів, причім розлютив ся так страшенно, що покалічив її ножем по цілім тілі. Шнабельова позичила від своєї сусідки 25 центів і приобіцяла віддати її сей довжок, скоро муж верне від праці домі. Коли Шнабель вернув з роботи, жінка зажадала від него 25 центів, щоб віддати сусідці. Се так розгнівало Шнабеля, що виправив авантуру, а відтак, добувши з кишень ножа, кинув ся на безборонну подругу і поранив її так тяжко, що мабуть попрацає ся з житем.

Якийсь невідомий мужчина в Чикаго кинув ся з

13 поверха камениці на улицю і погіб на місці. В його кипенях знайдено трохи грошей, годинник і багато залізничних тикетів.

Франсис, І. Т. 29 Липня. В однім фратовім вагоні на залізничній лінії Ст. Луїс і Сан Франсиско знайдено трупа осьмилітнього хлопчини, назвиском Генрик Прістер з Вест Тульза. Тіло його було посічене на дрібні кусники. Хто допустив ся сего страшного морду і в якій цілі, годі дізнатись. Може коли й викриєть ся сей звірський злочин, а поки-що поліція безрадна.

В Готрі, Окла. видано розказ арештованя ославленої Кері Нейшен, обжалованої о те, що в своїм темперендерскім днівнику „Гечет“ послугує ся вельми нечестними словами і неприличними висказами. Здало б ся зробити те саме з нашою возлюбленною „Правдою“...

При улиці четвертій в Наягара Фолс експлодувала в однім домі газолінова печ і спричинила пожежу. Господина дому хотіла придушити огонь і попекла ся так сильно, що мусіла відвезти її до шпиталю.

Поїзд залізниці North-east Central наїхав в Елмайра, Н. Й. на одного чоловіка і убив його на місці.

В Клівеланді, О. згоріла величезна будівля „Клівеланд Кавніт Клоб“. Шкода виносить 150 тисяч доларів.

Томас Калп, 40-літній мужчина, згинув під колесами поїзду залізниці Лігай Валей в Сейр, Па.

В La Porte, Ind. померла сими днями одна з найстарших жінок в сімстейті, а може і в цілх Сполучених Державах. Уродила ся в королівстві польським в р. 1794, прожила отже 112 літ. Померша пам'ятала дуже добре часи Наполеона Великого, коли то він з своєю 700 тисячною армією ішов через Польщу до Росії. Про сї давні а так цікаві часи оповідала радо усім своїм знакомим. Перед двома роками поховала свого третого мужа, що був з роду Американцем.

В Джансаві, Па. помер якийсь Осип Сувера, якого уважали найтяжшою людиною в цілій Пенсильвенії. Важив 442 фунтів.

Росіянин Аникин має намір апелювати до цілого цивілізованого сьвіта, щоб

присилувати царя до спивення усяких насильств, яких допускає ся сей са-трап супроти правдивих патріотів.

Касаційний суд в Парижі оголосив свій вирок в справі Драйфуса, узяючи його цілковито невинним. Судії прийшли до заключення, що колишнє за-суджене Драйфуса було судовою похибкою. Так закінчила ся нарешті голосна в своїм часі справа привернення честі і горожанських прав мнимому політичному злочинцеві.

Важне для всіх.

що належать до Рускої Народної Спільки в Йонкерс, Н. Й. а також для тих, що мають гроші в сій Спільці.

Звертаємо увагу усіх членів нашої Спільки, а особливо тих, що мешкають поза Йонкерс, що від 1-го Юлія, 1906, змінюємо шери Спільки. Кожний хто має шери з нашої Спільки, зволить прийти до нашого офісу найдальше до 30-го Октября, 1906, і виміняти свій шер. Хто не може прийти лично, нехай зашле нам свій шер поштою, а ми ему сейчас новий шер відшлемо.

Хто має більше шерів в нашій Спільці, той буде мати і більший зиск, бо зиск розділюємо після шерів.

Наш капітал „стак“ виносить тепер 35.000 доларів.

Комітет Спільки:

Александр Трешач, предсідатель,

Іван Сняк, касієр,

Тит Дубець, секретар.

Адрес Спільки:

The Little Russian Co-operative Ass'n, 355—361 Nepperhan Ave., Yonkers, N. Y.

3-3

Жертви

на
Револуц. Українську Партію.

1) З Гвілер, Инд. Йосиф Стайн 5 дол.

Попередньо 292.56

Разом 297.56

ПРОСЬБА.

Просимо всіх, що жертвували на Босний Фонд на руки п. Василія Боднарчука, аби довідались в него де і на яку ціль заслав вібрані гроші, бо тов. Заок. Україна до сего часу нічого не знає, що сталось з тими грошми.

Іван Бурштин, контролёр,
Андрюх Трягуба, касієр.

На продаж.

Добра фарма обнимуюча 10 акрів ліса а 5 виробленого поля. На фармі є новий дім, стайня, кінь і всі знаряди господарські. Продам за пригугну ціну. По бланші інформації прошу удаватися нід адресою.

Мартин Полєж 32-33
Box 223, Derby, Conn.

Лев Ломоносов.

Заяць.

— Тату, заяць!...

І стара випрямила руку суху, пожовклу, на узгір'є, на якому визначувалися високі межі між вузкими селянськими нивками. Подекуди видніли на них корчі чорнобілю й полину і тирхаві груші та квасниці. За хлопськими нивами мріяв широкий панський лан, а ще далше, де небосклін вже схилився, продирався крізь темряву далечі широкий, скарбовий ліс. Сказався море, так вдячно рухалися в вершках дерева скрізь сьвяті хмарки.

— Ади, заяць! заяць! покликнула ще раз стара, штовхнувши чоловіка в спину, що дрімав похитуючи головою. Вони сиділи на возі, а радше на маленьких вязанках рубаних дров. Позад них були й горшки зі сметаною і молоком а й масло було. Всілячина. Віз скрипів під тягаром. З коліс покапувала мазюка. Душно. Йшли до міста на торг. Панько підвів голову й повів заспані счі за жінчиною рукою.

— Де? — поспитав.

— А ось там, о, э... Вже біля Степанової грушки! Бачиш? сів!

— Ая, ая! Сидить помана! Утяга! утяга! ух! ух! гав! гав! пух!

Старий вимірив бичівно, грубе, плетене, наче стрільбу та й се не допомогло. Заяць вибалудив очі, сидів мов пенек під грушкою.

— Перебіг! вповідає Марунька до чоловіка.

Панько цвікнув багатом борозну кобилу й вона скотила, не знаючи, з якої ласки дісталося їй тее.

— Та чого «шмогаєш» кобилу! кричить Марунька, — вонаж не винна, що заяць перебіг!

— А когось шмогну, тебе? — питає Панько нахмаривши брови.

А заяць сидить і сидить, немов прислухуючи ся, що там проїзжі говорять. Та старий бурмоче далше,

— До сеї пори можна вже було бути в місті, а то як пічне вибирати ся, то по всіх людях.

— Й тому заяць перебіг?

— А тому! Наїв ся на долинках капусти, та по сніданку вертає до себе.

— То верни ся назад.

— А! Щоби люди сьміяли ся! покликнув Панько поглянувши на заяця. Він підняв ся й скіць, скіць то сюди то туди і знов сів біля корчика полину. Притулив морду до листків й заїдав здорово.

— На безголове! Пропав бись! покликнув Панько.

— Верни ся, тату! радить Марунька, — а чогось потерпаю!

— Вдуріла?! Трофим розтрубив би по цілому селі й егомосцеві доповів би... Вйо, сива!

І Жмурики поїхали до міста, та заяць не сховався їм ані на хвилику з гадок. Перебіг — буде пригода. Жмурики сьдовж дорогою а стара зітхала безустанно і шептала молитви. Старий цвікнув коні й віз покотив ся скоріше. Марунька робить чоловіка уважним, що молоко й сметана похлюпує, та він вдає, що не чує. Жене. Сердитий. Вже зїхали з гори. Дорога рівніша, понад потік, попри верби. В вербах цвіркають воробці а вздовж потоком дітя, качки і гуси, заміш, плюскають ся в каламутній воді, а все то кричить, квакає і гегає. Вколисав би сей гамір якраз.

Та Панько і Марунька мов сього не бачуть, не чують. Заяць, проклятутий заяць не зійде їм ані на хвилику з очей. Наче скаже поперед коні. Старий поплювкує, та і се не помагає. Може справді, радше було вернути ся? Перебігла помана! перебігла! Може й лихо скоїти ся. Панько вловляє в них, що то неправда, забомбони.

Та тут і кум Гарасим і Луць Приданий і Василь Чорняк, всі, всі немов йдуть побіч фіри й лопочуть: Перебіг! Буде біда!

Старий Панько немовби перечить впертим кумам, та ніхто не стає по його стороні. Аж ось і лісний Сидорко, немов чудом з'явив ся біля Панька. Зелений капелюх та замахисті вуса враз і замигтіли біля нього, а старому видало ся, що Сидорко таки справді покликнув до нього: Не вір! Заяць то ще який такий має фостик, але цап! О! то куца біда! як перебігне то і з воза злязи.

Панькови стало легше. Йогож перебіг заяць а не цап! Всьміхнувся старий до себе.

Та тут з поза кривої верби, з потоку вискочили три хлопаки. Голісенькі й ще помазані намулом, мов справдішні чортики. Коні форкнули і скочили в бік вже на горбок під ворота Ороцька і віз безбевх до гори корінем. З горщиків лиш черени. Плила праця Маруньки ід потокови маленькими білими потічками а на одному й ставочок утворив ся. Дехто радить, щоби вичерпати бодай що то, та Маруньці і не при головоньці! Хай пропадає! Вона впилила очі в чоловіка.

— Вісе! чорте! кричить — по якому ти їхав?

Га!

— По якому? Таж я ні спав, ні впив ся...

— Заяць!

Хто стояв, то й зареготав ся в голос.

Всі думали, що старому справді щось помотало ся в голові. Вони раді були дізнати ся, який се заяць вивернув віз, та Жмурики й не доказували решти. Поскидавши вязанки вернули домів. Не було вже з чим до міста «топтати ся».

Заки Жмурики виїхали на узгір'є, де то їх заяць перебіг, сонце вже було високо, високо.

Спека змогла ся. Оваде присіло коні. Вони миптуть ся, заступаючи що хвиля поза посторонки. Панько сердитий аж заціпів ся, а Марунька, похиливши голову, плаче й нарікає. Не говорять до себе, наче стидачись, що їх такий заяць так покарав. Страх, заяць а їх двоє їхало, й старі вже. Вкінці каже Панько:

— То вже пропало! Буде наука на другий раз! Щасте, що помана не вкрутила голови. Бо й так буває.

І старий Панько сплюнув три рази на поману, а Марунька й перехрестила ся.

Й вони поїхали до себе в переконанню, що заяць набрав їм тільки клопоту. Що вони самі звели на себе пригоду, запорошавши собі голови заяцьом, тоє не прийшло їм на гадку. Вони вірять й до нині, що заяць такий могутий.

Аполінарій Жовбак.

Безробітє.

— Оттак чикаєм вже штири неділи на ту роботу і неможем дочекати ся — сказав Василь з гуртку товаришів, що стояли купков коло робітничого „офісу“.

Всі з одного села були і всі в купі тримали ся.

— Посуха — знаєти велика. Та деж, порахуйте собі, ци зауважилисьє, як їхалим з краю, то ніде ані травички не було. Кажі, що до того ще й война з Бурами, тай роби що хоч — пожалівсь Тодир.

— Забавлю ся їм золота, ласі на него ті „Вінгліки“! Ни дурно в тих газетах стоїть. Ой стоїть... Дивіт ся, навколо нас всього добра подостатком, а ми шени снідали. Прийшлим, ше навік „офіс“ не отворений, а все за тов роботов. Та, коби вже хок була!

— Вам тром то ше-те, али Василеві, Тодирові тай мині — то аж мозок вісикає. Полишелим жінки на фармах, в лісах — без гроший, з дрібними дітьми; я лишив мішок мука, а кум Тодир тай Василь, три мішки, тай то вже дес лиш на дві до цієї пори.

Мова урвалася.

Щось закалатало коло дверей „офісових“ і вони звернули голови в ту сторону. Двері „офісу“ отворились.

Сонце визирнуло з поза дахів, а лучі вперли ся в їх плечі, миготіли ранішнім кліпанем заспаногоока. Трамвай звільна ходили, відпочивали по втомі розвоження робітників. Вози де-не-де переїзджали також звільна. Хіба „експрес“ затарахкотить з куфром або з валізама подорожних.

Чимраз рух взростає і людий більшало коло робітничого „офісу“.

Кожий дивив ся, чи не вийде писати нову роботу. Як раз вийшов і пише: „fifty men to station work“.

В гурті забреніло: до стимінів пише! Всі стовпились коло дверей.

З сивов бородов як розпростерте повісимо офісник пише, відбирає доляра, мене і ховає до кишені.

Дехто ще на дворі, а доляра тримає в руках.

За пів години і Василь припхавсь до стола з шістьма долярами; та лише наставив, а той: „No more pen“! З тим словом запер книжку і сховав під спід довгого стола.

Вони не знали що робити: чи чекати, чи виходити — але вийшли.

Вже не стояли а посідали рядком на деревляних дошках хідника.

— Першим прийшли, а ни перші записали ся — сказав Василь.

Кожий мовчав, лише на відповідь Василеві робили різні рухи, а останнього доляра мняв хвилю кожний в руках, а потім поховали. Перечекали мало що не до полудня, аж поліцмен порозганяв в дорочи.

Всі пішли в розліт, а по часі знов почали сходитись.

Іх шістьох з Василем і Тодиром вже не вертали ся, а потягли в сторону до дому. В їх жолудках вже добре крутило. Дорога вела попри бровар, а коли наблизились до него, всі зупинились.

— Ех! то-то маю густ дістати ся до того пива і впити ся, раз впити ся! — прагнув Тодир.

— Ану! ви без жінок, киньти по пек-дисет центів, бо — ше маєти. Ви жінкам не лишили, приговорював Василь.

— Та — ми дамо, али маєти нам віддати половину, сказав оден з самотних.

— Чорт вас бери! витягайте гроші.

Вони витягали і давали Тодирові; Тодир рахував: раз, два, три, доляр п'ятдесят, е! і побіг до бровару.

Вони чекали, але Тодир не дуже скоро виходив. Пив пиво в пивниці, бо єму належалося до пів кека напитись, подостатком.

Він пив так, якби хотів своє горе ялати. Зимне пиво хапало єго за горло. Він відпочивав і знов пив. Нарешті вже не міг і вийшов, а як виходив, то забував ся на задні кроки і моцувавсь в боки. Алькоголь бив скоро в мізок з голодного жолудка. Пів кека не міг підкестя і взяти на плече, тому пробував котити єго. Єму ставало багато кеків перед очі і він кілька разів штуркав ногою, нім трафив в кек, а тогди вдаряв в него і сам подавався взад.

Товариші придивлялись і добре їм було дивитись на п'яного вже Тодира, та оден з них пожалів єго і пішов на поміч.

Вони потяглись знов разом і по черзі несли пиво. З Тодиром попід боки йшов Василь.

Коли гепнули кеком коло „шандівки“, позаходили до середини, а на кінці і кек взяли.

Незадовго збили чіп і точили пиво до чайника. Кожний по черзі брав в руку горнятко — крім Тодира, і вливав гіркого пива до холодного жолудка, потім скривляв губами, ломав сухий хліб і закусував. Лише: дай Боже! від часу до часу було чути. По кількох „дрінках“ кождому сьвітились очі і почалося веселіша між ними бесіда, а далі зачав Василь і думки, а такої рапавої, та затягнув ся, бо щось хотів сказати.

— Пийти мой, бо вже решта! Ади вже си стала доїти файна корова! безвладним язиком вибленькав оден з товаришів.

Всі повипивали останне, а заколотом повідбивали смоли.

Василь знов зачав тої самої думки, а за ним тягла і решта захриплих і з силов добутих голосів. Гармонія сьпіву лучилась не до ладу, а дивний голос дер ся по деревляних стінах, від котрого і блощиці не були вдоволені.

Кожного дійшов алькоголь. Вони порозмішувались в неладі: оден на „кек“, другий на міх, третий на землі і т. д. і так вихилили ся на всі боки і сьпівали, губами викривлювали, та лапали оден другого за шиї — обіймались; або шарпне оден одного за одержу приказуючи: тягніть!

Сонце зазірало в західне вікно і виділо вже вдоволених людий, а осьвічуючи їх сухо-жовті лиця, приглядалось блясте їм, засьміялось іронічно-влісливо і сховалося за хмару.

Сьвів вривав ся, а на решті лише моркотане було чути, а потім — лиш хропін.

Позасипляли як сиділи.

Сонце вже склонилось до заходу, визирнуло ще з під хмари, глигнуло знов крізь західне вікно, та хмара наступила знов, а сонце важмурило свою повіку до нічного сну.

Ніч западала чорними туманами сумерку, а туман ночі стелив ся клубами і скоро хапав в свої обійми денне сьвітло.

Вони всі бодай раз позасипляли на око вдоволені, однак в дійсности не давало їм спокою; мучило їх то бідне жите безробітє навіть і тепер крізь п'яний сон. Так спали аж до рана; а рано знов то саме, що було попередного дня...

Де затрачує ся багатство і кривавий піт України?

В другім числі петербурского тижневника „Український Вістник“, д. Соколов доказує, що коштом України живе багато російських поступовішних провінцій, коли тим часом Україна сама остає завдяки централістичній і обрусительній дотеперішній політиці царського правительства майже найубожішим і найтемнішим краєм Росії. Числа подані автором ілюструють єго думки незбитими аргументами. Яко територію України автор означає чотирнацять полудневих губерній: Волинську, Подільську, Бессарабську, Херсонську, Київську, Полтавську, Чернігівську, Курську, Вороніжську, Харківську, Катеринославську, Таврійську, Чорноморську і Кубанську область. Статистичні дані черпає автор до своєї статі із звітів Державної контролі фінансових справ за рік 1903 з тої причини, що сей рік ще зовсім нормальний, наколи на фінансовій політиці 1904 року вже відбила ся японсько-російська війна. До державних доходів з України дочислив автор також дохід із залізниць, що тягнуться ся через простір України, а котрий виносить 143.9 мільонів рублів.

При такім способі числення, сума державних доходів із українських губерній виносила в 1903 році 519.6 міль. руб., отже 26 проц. усіх державних доходів Росії, що в тім році доходила до 2.031.8 міль. руб. Розходів мала Україна 2.795 міль. руб., отже мало що більше як 15 процентів всего розрядового бюджету (1.847.3 міль. руб.). В поодиноких губерніях відношене між державними доходами а державними розходами представляє ся в той спосіб:

Лікарі вірять в него
По шпиталях і в приватній практиці, в Америці і заграничею, визначні лікарі уживають

Д-ра Ріхтера Хомбургського
Пейн Експелеру
як средство на Руматизм, Гостець, Невралгію, Болі грудий і членів.

„Я живжав Дра Ріхтера Хомбургського Пейн Експелеру в мойй практиці. Совістю могу сказати, що сей лік втиравий приносав значучу полекшу в мускулярним руматизм, гістии і невралгіі.

J. M. Thompson, M. D.
386 Clinton St., Brooklyn, N. Y.

Приготований під наглядом лікарів згідно з острым нітцемким законом.

У всіх аптекх по 25 і 50 центів.

F. AD. RICHTER & CO.
215 Pearl St., New York.

на побудував хату і стайню, викопав криницю, вирвав і засіяв кількадесят акрів землі, але рівночасно його довг в банку збільшився до 900 доларів. Годі банк зачав домагатися своїх грошей, яких довжник не мав, наслідком чого прийшло до катастрофи. П. Рембеза замість продати фарму, яка вже була тепер його власністю і стояла около 2500 доларів, покинув все і втік до Канади. І скажіть тепер, чи викуть наші люди числити? Ні і ще раз ні. Наколи-б Зах. Рембеза зміг хоч на пальцях числити, то був би доцислився, що продавши фарму, дістане за неї 2500 доларів. З того віддав би до банку \$900.00 а около \$1600.00 остало б для него. Се досить гарна сума. Тим часом він все кинув і втік, а банк забрав його худобу, внаряди і будинки, а фарму виставив на продаж за \$2500.00. Вправді банк не має права продавати тої фарми, бо вперед, після гутешних законів, мусить вказати ся правом власности до неї, але яких же законів не може обминути?

Коли-б єї правий властитель, себ то Зах. Рембеза приїхав тепер, так міг би ще вирвати від банку його добичу, але чи він дочислить ся до сего? Мабуть ні і банк йопасе ся його коштом.

С. Чернецкий.

Вступайте до „Союза“!
„Союз“
платить 1000 долярів
помертнього за мужа а
400 долярів за жену.

ся також тою „руською недоугою“ і не хочуть будувати церкви, бо нема грошей... Зганяють мітинги щотижня, шість місяців і радять велику раду, але хісна з неї ніякого. Одні пропонують вишукати наперед якогось священика, хочби аж за десятьма морями; другі доводять, щоб зібралися до купи усі трості і колектори: в Блек Рак, Ленкестер, Діпю, Наягара Фолс і др. місцевості і припущали штурм до людей, нехай дають гроші на церкву; треті хочуть писати якесь письмо до митрополита Шептицького, або до о. Філіаса (певно по священика Василяніна) — словом всяких рад і проєктів що неміра! Є й та

Ваш приятель
Гуцул.

3 Нортгемптон, Па.

У нас приключило ся велике нещасте. Згоріло трохи людий. Дня 15-го Липня о год. 11 в ночи вчинив ся огонь в місцевости Fogelsville, згоріло 5 шанд і трохи людий. Імена їх: Стефан Іваник 58 літ, его син Матвій Іваник і Мих. Тігуш. Всі з Ванігорода. Іван Микита скочив з першого по верху тай так потовк ся що остане відай калікою на ціле жите.

Робота ту йде дуже добре. Кожного тижня приїзджає ту з Поділя сил людий і кожний зараз ста

Читайте, що каже Др Ландес:

Я маю найбільшу практику в Сполучених Державах, Канаді, Мексиці і Полудневій Америці.

Через 20 літ я лічив лиш слабости мушци.
Лічу лиш мушци.
Але і вилічую їх.
Вилічу кожний випадок до якого ся возьму.
Бези є не до вилічення не беру ся до него.
Оли не можеш бути вилічений, скажу тобі влітверто.

Але оли можеш бути вилічений, я тебе вилічу.
Що небудь тобі долягає скажи або напиши меві.
Хороби міхура і почок.
Хороби крови і швіри.
Утрата памяти.
Утрата мужескої сили.
Утрата животности.
Лічу без болю, не вдержую від праці.

Що року лічу тисячі людей.
Роблю сотки операцій що місяця.
Вилічу тя дома, оли не можеш прийти до мене.

Памятай: Порада особиста або листовна даром.

Оли еси хорий зайдь або напиши до

DR. LEONARD LANDES,
140 E. 22nd St., New York, N. Y.

„SVOBODA“ (LIBERTY)

THE RUTHENIAN WEEKLY
published every Thursday
at 209 Linden Str., Scranton, Pa.

JNO. J. ARDAN,
Publisher and Editor.

Terms: Two dollars a year.

Established 1893

Advertising rates furnished
on application.

Entered as second-class matter July 16
1903 at the post office at Scranton, Pa.
under the Act of Congress of March 3,
1879.

„Свобода“

часопис для руского народа в
Америці і орган „Р. Н. Союзу“
виходить що тиждня в Четвер
і коштує:

В Америці на 12 місяців ... \$2.00
до старого краю на 12 місяців \$3.00
В Америці на 6 місяців ... \$1.00

Галичане можуть замовляти „Свободу“
через Книгарню Шевченка ул. Театраль-
на ч. 1, Львів, а російські Українці
через Книгарню „Київської Старини“
Безаківська 14, Київ.

Оплатувати газету треба все-
гда з гори.

Гроші треба посилати в рідністрав-
ні листі, або через експресовий, або
чек money order (нові ордер). Мо-
ney order, то є варочку, котру дістанете
і: поштаря або агента на експресовій
офесі, пішавте нам, бо без того ми не
можемо грошей дістати.

Адрес:

„SVOBODA“
Box 353,
SCRANTON, PA.

Хто хоче, щоб його адрес змі-
ни мусить подати нам, крім
нового, також свій старий адрес.

Слово духовного отця „Р. Н. Союзу“ до всіх членів тойж органі- зації.

Слава Ісусу Христу!

Дорогі Брати і Сестри!

Наша славна організація
„Р. Н. Союз“ протягом 12
років свого існування всту-
пила тепер на новий шлях,
бо зі зміною статутів на
остаточній головній Конвен-
ції в Скрантон, Па. стану-
ла на таких крипких осно-
вах, що жадна ворожа си-
ла не зможе її поконати.
Не місце тут розводити ся
мені подрібно про всі кон-
венційні ухвали, бо всі ви
читаєте їх невдовзі в ста-
тутах, котрі тепер печата-
ють ся, а лиш скажу про
те, що належить до мене.

Як знаєте вже з часопису
„Свобода“, то від тепер
патроном „Р. Н. Союзу“ є
св. Володимир, а духов-
ним вітцем вибрали мене.
Дехто гадав би, що наш
„Р. Н. Союз“ складав ся
перед тим з самих поган,
бо не мав патрона і свого
духовного вітця. Ні, так
воно не було, бо наш „Р.
Н. Союз“ все стояв і сто-
яти буде за Бога і за Русь-
Україну, а се доказав він
не тільки словом, але і ді-
лами. Щоб сеся визнає
наша ціл не вигасала, по-
винні ми всіспільно піддер-
жувати в наших серцях
той жевріючий огонь лю-
бови Бога і Руси України.
Якжеж нам его піддержу-
вати? А так, що в день
св. Володимира повинні
всі відділи „Р. Н. Союзу“

попросити своїх пан-отців,
аби відсвятили Службу Бо-
жу за здоровле живих, а
парастас за померших мі-
сневих членів. Се було би
одно, бо друга часть того,
так би сказати церковно
народного съвита, мусить
припести на неділю. бо
звичайно день нашого па-
трона припадає в буддень,
якраз тоді, коли люди в
роботі. В неділю рано ма-
ють явити ся всі члени
відділу в параді в своїй
церкві, а підчас Сл. Божої
отець духовний виголосить
до зібраних відповідну про-
повідь. Для тих, у кого не-
ма церкви, буде поучене в
нашій органі „Свободі“.
По пополудни о означеній
годині мають явити ся всі
члени відділу на надзви-
чайний мітинг, підчас ко-
трого секретар скаже де-
що про „Р. Н. Союз“ і по-
яснить коротко головніші
параграфи статута почім
повинен би наступити я-
кийсь відчит патріотично-
го змісту. В котрій грома-
ді суть відповідні сили, по-
винні устроїти вечерок з
відчитом, сьпівами і декла-
маціями. В той спосіб від-
діли, звеличавши день сво-
го патрона, розвішали би
ся домів піднесені на духу
і горді на свою славу ор-
ганізацію „Р. Н. Союз“.

Тепер друга справа. Вже
на конвенції просили мене
деякі делегати, щоби я на-
писав в „Свободі“ яке ко-
ротке поучене для членів
„Р. Н. Союзу“. Я, при-
хавши домів, не спшив ся
з тим, бо був тої гадки,
що моя діяльність яко ду-
ховного вітця розпочинає
ся з правосильністю ста-
тутів, то є з початком Ав-
густа. За той час думав я
над тим, яке би мені по-
учене написати. Перехо-
джу в своїй голові то про
се, то про те, аж раз іду
стріткою в Пітсбургу, о-
глядаю в ній понадіплю-
вані оголошення і спинив
ся на однім, котре звучить
в руским перекладі так:
„Горе тим, що з ранку вже
шукають напоїв, та й до
ночі розпалюють себе ви-
ном; гарфа і гуслі, бубон
і сопілка та вино на їх
бенкетах; а на діла Госпо-
дні й не спозирнуть, і про
вчинки рук его і не спо-
гадають. (Ісаїя гл. 5, стор.
11 і 12).

Як вже з тих слів бачи-
те, я рішив ся сейчас на-
писати про пиянство. Але
якжеж мені взяти ся до се-
го, хіба в „Р. Н. Союзу“
самі пияниці? Ні, сего я не
думав і не думаю, та всеж
таки кожний мусить при-
знати, що в той гріх впа-
дає найбільше наших лю-
дей. Не говорю тут про
тих, що пють мірно при
оказіях, але головно відзя-
ваю ся до тих, котрі пють
так, що пиянством руйну-
ють своє здоровле, свій
маєток, свою родину а, що
страшнійше, занепащують
свою душу.

Кожний мусить се зна-
ти, що хто віддає ся пі-
янству, не може бути щас-
ливим на сім сьвітї, бо
через той грішний наліг
тратить всі божі дари, по-
трібні для дочасного щастя

чоловіка. Підставою нашо-
го щастя є здоровле і не-
ма, здає ся, такого чолові-
ка, котрий не бажав би
собі его мати. Однак, пи-
таю ся, чи пияниця може
тішити ся здоровлем? Ой
ні! Пиянство, більше як
який другий наліг, підко-
пує і нищить здоров-
ле чоловіка і скорочує его
житє. Оно називає ся на-
віть отрутою і то отрутою
людського тіла. Щоби про се
переконатися, не треба
нам питати ся лікарів; нам
вистарчить приглянути ся
налоговому пияниці, а по-
бачимо на нїм страшні на-
слідки пиянства, затроюю-
чого его кров, усі его соки
і ціле его тіло. Лице пи-
яниці напухле або зівале,
вимокле і гидке; его очи
червоні, ноги ослаблені,
ледви воляють ними за-
собою, а руки трясуть ся,
що ложки до уст не в си-
лі донести. Все те запові-
дає хворобу, котра розвиває
ся звільна в тілі чоловіка, а
котрої опісля найліпший
лікар не в силі вигоїти. І
так бачимо, що налоговый
пияниця скорше або пізній-
ше попадає в сухоти, пу-
хне, дивачіє і такі другі
хвороби на него находять,
котрі вганяють его перед
часом в сиру землю. Ска-
жіть самі, дорогі Брати, чи
не зналисте самі подібних
людей, про котрих говори-
те, що они були би жили
до нині, як би не те, що
стали налоговыми пияни-
ми і в той спосіб скороти-
ли своє житє? А чиж не
лучає ся і так, і то досить
часто тут в Америці, де
заробити можна більше як
в старім краю, що пияниця,
напивши ся до безтями,
умирає наглою смертю?

Крім того пиянство стає
ся дуже часто в инший ще
спосіб причиною утрати
здоровля і житя для нало-
гового пияниці. Хібаж не
лучає ся досить часто, що
пияниця, ідучи пияний до
хати, утопить ся в ріці
або який баюрі? Чи не бу-
ває, що пияниця упаде не-
раз і розбіє собі голову,
зломить руку, ногу або за-
бе ся на смерть. Чи не бу-
ває, що пияницю побють в
салюні, на забаві або на
улиці так, що тяжко від-
хоруге або і умре? Чи не
буває, що пияницю, зато-
чучого ся на улиці, роз-
тратують коні, переїде
трейн або стрітکار? Чи
не буває, що пияниця, ва-
ляючися на дорозі, в ро-
ві, засне там на віки, за-
мерзне? Так, се безперечно
правда, але правда і се,
що пияниця тратить тяжко
запрацьований гріш. Чоло-
вік приїхав до Америки,
щоби заробити який гріш
і завести собі тут або в
старім краю якесь красше
житє, та ті красні надії
мусять пропасти, бо на до-
розі колодою стануло пі-
янство. Зразу заробок не-
смірний і неондин робіт-
ник, ошоломлений ним а
попри тім чучючися ще здо-
ровим кидає ся в бурливий
вир житя: гуляє і пе. Во-
круг него люди чужі а ро-
дина і знакомі в краю —
ніхто не побачить і не о-
судить — тож гуляй до

загину. Такий чоловік на-
се не згадає, що здоровле
не желізо, що его починає
точити напій, що опісля
наступить слабість а помо-
чи ні звідки і так доводить
ся неодному погинути без
потіхи родини, опущеному,
в найгірший нераз нужді.
Згубний наліг пиянства
потягає за собою еще да-
леко сумнішні наслідки, ко-
ли пияниця має родину і,
коли та мусить з причини
его пиянства зносити вся-
кі душевні і фізичні болі.
Многж то разів а боєм
серця мусимо слухати пла-
чу нещасливої жінки, нарі-
каючої на свою долю, на
свого мужа-пияницю! Як то
знов нераз муж плаче і нарі-
кає на свою жінку-пиячку!
Погляньмо до хати, де муж
або жінка або обоє разом
суть налоговыми пияниціми.
Дійсно, що нема гіршого
пекла як така нещасна ха-
та. Там нема згоди, нема
взаємної любови і спокою
а вічна сварня і незгода,
вічні проклони і бійки; там
нужда не до описаня. А
що вже говорити про діти
такого подружя, котре від-
дає ся пиянству? Чи ті
діти мають яку опіку, чи
мають що їсти, в що одяг-
нути ся, тай чи дасть їм
хто яку науку? Ох ні! О-
ни, хоч їх родичі еще жи-
ють, суть круглими сиро-
тами. Они не знають, що
то любов матери або бать-
ка. Они просять о хліб а
їх бють або проклинають;
инші діти веселі і поубира-
ні, а они голодні, обдерті
і брудні. Родичі забавляють
ся в хаті а діти валяють
ся по улиці і там виу-
чують ся всего свиянства.
Погадайте тепер, які люди
вироснуть з подібних дітей?
Такі, що лучше би було
для них, аби не родили ся
на сей сьвіт.

Однак на тім ще не ко-
нець злих наслідків пиян-
ства для туземного житя і
щастя чоловіка. Хоч би хто
був хорий і убогий то ще
він не цілковито нещасли-
вий. Все знайдуть ся добрі
і жичливі серця, котрі по-
ратують его в потребі. Се-
го не може надіяти ся пи-
яниця, бо пиянство, котро-
му він віддає ся, понижає
его до ряду нерозумних
звірят і обдирає его з вся-
кої честі і поважання у твер-
езих і чесних людей, котрі
звичайно показують на него
з погордою кажучи: то пи-
яниця. Навіть діти на улиці
сьміють ся в него і чинять
ему розличні пакости в до-
каз, що не мають до пия-
ниці найменшого поважання.
Хто з пияницею держить
компанію? Жаден тверезий
і чесний чоловік хіба тіль-
ко подібний ему пияниця.
З пияницею ніхто не хоче
входити в жадні справи і
зносини. Пияниці боять ся
повірити важнійшу роботу,
бо боять ся заводу, словом
пияниця, мов виклятий з по-
мій своїх ближних, блукає
ся по сім сьвітї як живий
доказ божого прокляну, ко-
тре тяжить на нїм через
ціле его житє. Найбільші
земські добра, котрими Бог
ушасливає чоловіка на сім
сьвітї як: здоровле і довгий
вік, маєток, родинне щастє,

любов і честь у людей —
все те пияниця запропащує
з власної вини і стає ся
правдивою божою карою і
ганьбою так для домашніх
як для цілої громади.

Се суть нещастя, які
стрічають пияницю на сім
сьвітї, алеж бо пияниця крім
свого тіла запропащує сво-
ю душу, він її убиває. Не-
ма на сьвітї більшого гріш-
ника як пияниця. Всі другі
грішники грішать против
одної або другої заповіді
божого а пияниця переступає
всі заповіді божі. Нема на
сьвітї такого гріха, такого
хочби найбільшого злочину,
до котрого пияниця не був
би спосібний.

Для пияниці замкнене не-
бо, замкнене правдиве ща-
сте на землі.

Дехто прочитавши мое
поучене погадає собі, що
налогове пиянство є сла-
бістю, що над такими людь-
ми треба милосердити ся,
що вже тепер суть шпита-
лі, в котрих лічать нало-
гових пияниць і т. д. І я так
само гадаю, алеж бо я не
розпоряджаю иншим ліком.
Я написав те для тверезих
людей, щоб остерега їх
перед страшними наслідка-
ми пиянства, а не є ви-
ключена можливість, що і
налогові пияниці навертають
ся на праву дорогу. Замість
забав при пиятиці можна
знайти собі инші розривки
а головно треба більше чи-
тати і учити ся.

Стефан Макар,
дух. отець „Р. Н. Союзу“.

Відозва в справі Календара на рік 1907.

ІХ. головна Конвенція
„Р. Н. Союзу“ поручила
мені заняти ся виданем
календара на рік 1907. Я
вже взяв ся до роботи та,
щоб сеся моя робота пі-
шла на більший хосен чле-
нам „Рус. Народного Со-
юзу“ порозписував я ли-
сти до вісних мені лю-
дей з прозьбою о співу-
часть в видавництві. Тих
добродіїв, котрих адреси не
знаю, а котрі чують ся на
силах написати яку поезі-
ю або коротке оповіданє з
руско-американського житя,
прошу о співучасть отсею
дорогою.

При кінці календара по-
міщуєть ся звичайно ого-
лошення (адвертайзменти)
чижих або руских бизнес-
менів, тож грошу всіх пи-
секретарів „Р. Н. Союзу“,
щоби ласкаво заняли ся у
себе і своїй околиці зби-
ранем оголошень. За ого-
лошення треба числити так:
Від цілої сторони для чу-
жих 25 доларів, а для своїх
15 доларів; від ціла (инча)
\$1.50. Тим, що займуть ся
збиранем оголошень дам
відповідне винагородженє.
При збираню оголошень
треба казати бизнесменам,
що календар буде друку-
вати ся в 8 тисяч примір-
никах, бо кожний член „Р.
Н. Союзу“ обовязаний взя-
ти один примірник. Чи-
стий дохід з розпродажи
календара піде до головної
каси „Р. Н. Союзу“.

Всі матеріали до кален-
дара мусять бути в моїх

руках найпізнійше прикін-
ци Августа, а з оголоше-
нями можна спізнити ся
найdaleше до 15-го Сеп-
тембра сего ще року.

Адресувати до мене так:

Rev. St. Makar,
Box 404, McKeesport, Pa.

„Свої своїх не познаша“.

Довгий час думали пра-
вославні від „Свѣта“, що
галицькі москвофули від
„Правды“ люде характерні
православні і великі прия-
тели Росії. Вони тішили ся
собою — кумали ся, раду-
вали ся, що ось ми тепер
вспільно виплемо Україн-
ців-радикалів на Сибір. Та
приязнь дійшла була навіть
так далеко, що бувший ре-
дактор „Свѣта“, сьвященник-
академик був у дяка Бору-
ха за коректора такого ве-
ликого літературного діла,
як „Попики-Радикали“, про
що сам признав ся в своїй
часописі. Правду сказати,
така спілка була навіть
природна. При „Свѣтѣ“ сто-
яли кнотовці з Росії — а
при „Правдѣ“ — кнотовці
з Галичини. Та приязнь
булаб еще довго стояла,
як-би не одна важна при-
чина. Головним махером в
партії „Правды“ був старій
патріарх — хитрий Руте-
нець, о. Ө. Обухевич, ко-
трий мав все сьмілість у-
давати Великороса, але ні-
коли там, де були патріоти
від „Свѣта“. Він вандрував
все поміж дощ, закривав
ся другими, лукавив, кру-
тив, аж поки те все не ур-
вало ся. Попів-радикалів
при помочи „Свѣта“ не мо-
жна було знищити — тим
самим та спілка не має
ціли. Хитрий „патріарх“
подав ся в инший бік. Ему
треба попів москвофулів з
Галичини, щоб ними вда-
рити на радикалів — а щоб
їх зі Львова стягнути, по-
їхав на прощу аж до Бру-
салима разом з ріжними
каноніками зі сьв. Юра — а
свому флігель-ад'ютантові
дякови Борухови поручив
напасти на православів,
щоб міг перед митр. Шеп-
тицьким виказати ся, що
він сьвященник, котрий о-
ден „защитає“ унію в А-
мериці. — Кореспондент
„Правды“, госп. Ворух має
перо, чорнило і папір —
чомуж не писати? Таж і
дяки дещо з теології розу-
міють! Богато їх навіть по-
пали в попи, вже не кажу
Серафимські, але і Тихонов-
ські. Того самого чоловіка,
котрий так ще недавно був
сьвітлом у партії „Свѣта“,
той самий „Свѣтѣ“ обкидає
остатнім болотом, малює
его ослом в великих ву-
хах, та ще і лавровий ві-
нець на осячу голову на-
кладає. От такий конець
дружбі. Справді свої своїх
не познаша.

Spectator.

Відозва революційних організацій до росій- ської армії.

За вітчину і вільність!
Жовніри і моряки!
Цар розвязав парламент,
бо дав послух давним до-
радникам а не приятелям

народа, що жадали землі і волі для люду. В Росії є тепер дві партії. На одній боці станули робітники, селяни, бідаки і переслідувані, поступова інтелігенція і часть прозвішого війська — на другій стороні держать ся гнобителі народа, чиновники та генерали, ті самі, що уміли утїкати перед Японцями, але до безборонного люду стріляють, щоб здавити рух свободолобний.

Жовніри і моряки! Пам'ятайте о тім, що ви самі є синами селян, тому вашим обов'язком станути по стороні народа. Парламент старався улекшити вашу судьбу, домагаючись військових реформ, але декрет царський, розв'язуючий Думу, знаєш чири бажана.

В виду того, що ви є синами люду а не правительств, що ви кров з крові, кість з кістки нашої, ми представителі народа і наших організацій жадаємо від вас:

Перше — щоб ви відмовили послуку теперішньому правительству і як один муж ставили опір властям враз з цілим народом. Ви присягли боронити вітчизну, тож бороніть її, перейдіть на сторону народа, бо вітчизною є нарід і край, а не правительтво.

Друге — щоб ви собі заклали, що кождий, хто відважить ся стріляти до люду є злочинцем, є зрадником і неприятелем народа. Пам'ятайте о тім, що ті, котрі підуть з правительством, будуть прокляті народом, викинені з краю, а їх родини носитимуть на собі аж до десятого покоління ганьбу зради вітчизни і прокляті мільонів.

Третє. — Знайте о тім, що правительтво навязало зносини з цісарем Німеччини і цісарем Австрії і австрійсько-німецькі війська стоять готові, щоб впасти до нашої держави і допомогти урядови здавити опір, адусити революцію, що стремить до висвобождения народа.

Жовніри брата! Знайте о тім, що хто лучить ся з ворогом вітчизни, той зрадник! Зрадником є правительтво, зрадником є цар, нехай отже гинуть з рук наших.

Вашим св'ятим обов'язком увільнити край від зрадників і віроломного правительств, а боронити парламенту і держави перед царем і Німцями.

Хтонебудь упаде в тій св'ятій війні, той окриє ся вічною славою, а люду російський буде його благословити. Ми вибранці народа станемо по вашій стороні. Вудьте відважні і хоробрі в боротьбі за вітчизну, за народ, за державу і вільність против злочинному урядови.

Вісти з Росії.

Цілий світ слідить з великим напруженням теперішні події в Росії. Усі дивники переповнені статтями і телеграфіями про грізну

ситуацію в сій великанській імперії, а кождий з тих дивників хотів би бути пророком, хотів би відкрити грубу заслону не певного й горячкового ожидання, хотів би вгадати, яка доля чекає поневолені російські народи в найближчих днях. От і надходять з усіх кінців Росії найцікавіші вісти, одна цікавіша від другої, а кожда свідчить недвозначно, що Росія починає ступати на нову дорогу, що сонце свободи й волі починає викидати ся ізза темних, густих хмар, що оповили сю країну сліз і горя, безмірної муки і вікових страждань нещасного пролетаріату. І ми також, як християни, як люди свободолобні, з чутилим серцем в грудях, слідим пильно теперішні випадки в Росії і бажано цілою душою цілковито й рішучо побіди усім тим, що борють ся з гнобителями-катами, непростовиченого мужицтва і поступової інтелігенції, яка відчуває недолю й бездонне горе меншого брата.

На сім місці подаємо нашим читачам коротенький огляд найновіших подій з російського царства. Вісти страшні й болючі, бо летять ся струями неповинна кров мучеників за свободу й волю. Гинуть робітники цілими сотнями, але умирають з піднесеним чолом, як герої. Смерть для них не страшна, бо знають і вірять, що лучші часи настануть небагом для тих, хто помилить ся в живих.

В нинішнім числі нашої часописи подаємо окремо прокламацію боевих організацій до російського війська і маринарки. Сю відозву підписали усі видніші провідники визвольного руху та деякі послі розв'язаного парламенту. Отя відозва революційних організацій до армії і маринфест послів до російського народа розійшли ся миттю по цілій російській державі і приєпішили загальний вибух революції. Ворохобня розпочала ся уже по всіх більших містах, а почин до неї дала маринарка в Свіборгу і Кронштаді. Свіборг біля Гельсінґфорсу в Фінляндії, є сильно укріплений порт, а так само і Кронштадт коло Петербурга. В обох сих місцевостях звели кроваву боротьбу зрєвольтовані моряки з льюальними військами. Збунтувало ся 9 воєнних кораблів. Не будемо резнісувати ся по дрібно про сю страшну битву, скажемо лише коротко, що хоробрі вояки держали ся відважно сорок кілька годин, нім льюальним військам удало ся відобрати Свіборг зрук збунтованих моряків. Великий князь Миколаєвич генерал-губернатор військового округу петербурского, велів усіх „бунтовщиків“ розстріляти без жадних переслухань. Коли ночала ся страшна егзекуція, богато винувників хопило огато ширять ся бунти, ціла

Росія в огні кровавої ре-

борбу на ново. Убитих і ранених велика сила, сотні трупів лежать на побережжю морським в Свіборгу. Рівночасно зведено завзяту борбу на улицах Гельсінґфорсу; там станули навіть по стороні революціоністів узброєні жєнщини. З Севастополя доносить адмірал Чрноморської флоти Скрадлов, що між тамошніми моряками кипить і що бунту сподівати ся треба кождої хвили. Між тим на царським дворі страшенний переполох. Цар мав втечи до Парського Села, бо в самім Петербурзі він вже непевний. Там вибухне леда день загальний страй усіх робітників, а се далеко страшніше, чим непевна борба оружна. Над Доном 20 тисяч робітників готові до борби, а так само робітники в Варшаві, Лодзі, Москві, Нолтаві, Харкові і інших більших містах. Всі ждуть на розказ головного комітету революційного, а скоро сей розказ появить ся, стане ціла поступова Росія до смертельного бою з царатом. Ходить чутка, що правительтво наміряє хопитись послідного средства самооборони, іменно носити ся з гадкою завести в цілій державі військову диктатуру. Диктатором має бути великий князь Миколай, стрий царя. Він стане на чолі всіх вірних військ і розпочне безпощадну боротьбу з усіма революційними елементами. Та питанє, чи багато йому лишити ся тих „вірних“ військ, бо найновіші депеші доносять, що цілі полки бунтують ся, а крім того більша частина армії симпатизує отверто з революціонерами, а коли сповняє прикази своїх властей, то єдино зі страху перед жорстокими карами приклонників самодержавья. Одна більша побіда зрєвольтованих мас — а всі великі князі та генерали лишать ся з міткою в руках...

Найбільше клопоту мають російські власті з тими одиницями, що воюють спритом і проворністю, а таких одиниць є в цілій Росії тьма тьменна! Вони нападають при догідній хвилі на усі правительственні банки та каси, задержують в дорозі поодинокі поїзди і рабують скрізь державне майно. Оттак недалеко Варшави задержали невисліджені нападники два поїзди, убили військову сторожу і забрали з собою около 120 тисяч рублів. Де лише занюхають гроші, чи то в якій фінансовій інституції, чи навіть у поодиноких людей — всюди забирають усьо і пропадають без вісти. А російські мужики не сидять тожє з założеними руками. Вони нападають цілими громадами на панські двори і рівняють усьо з землею. Кидають ся також на монастирі і домагають ся значного викупу. В цілій Польщі і Фінляндії, на Кавказі, на Україні, по всіх областях великанської імперії — всюди ширять ся бунти, ціла

Росія в огні кровавої революції. Терористична партія воює дальше бомбами та револьверами: убиває не лише зненавиджених чиновників, але також усіх тих, хто яраджує або дєнунціює їх справу, хочби навіть своїх товаришів. В деяких містах страйкує поліція, домагаючись більшої плати, а богато поліційної служби не хоче за жадні гроші вислугувати ся правительству ціною власного життя.

Наш огляд не був би одноцілний, коли б ми не подали єще бодай в скороченю, як „подвизаєт ся“ російське правительтво, щоб скрутити вязи революційної гадри... Цар і його доорадники надіють ся побороги усякий свободолобний рух, хочби навіть за помічю средств не дуже гуманітарних... Одна лиш біда, що державні каси випорожнились гет до чиста. Та від чогож сила? Теперішній президент міністрів Століпін велить стягати усі податки і додатки силою, як хто добровільно не зложити на жертвенник царя і отечества послідного цента! Сей самий Століпін видав до всіх губернаторів вельми „гуманний“ окружник слідуючого змісту: 1) Розганяти силою (всьо лише силою!) всі політичні мітинги. 2) Розв'язати безпроводочно всі клуби, товариства і організації. 3) Конфіскувати або й зовсім спинити усі часописи і письма, які поважуть ся хочби одним словечком критикувати теперішнє правительтво. 4) Вигнати з границь держави усі особи, підозрілі о симпатизованє з рухом революційним. На підставі сього „культурного“ указу розпочав ся урядовий терор на цілій лінії. Тюрми аж кипять від „ворохобників“, а запроторено туди і кількох бунших послів. Деяких „небезпечніших“ бунтовщиків“ віддають без церемонії під воєнний суд і зараз таки розстрілюють. Чорні сотні і банди хуліганів, або — як вони себе називають — „істинно руські люди“ — помагають урядови матір катувати і рабують та мордують усіх тих, на кого чиновництво вкаже пальцем. Вони то замордували сими днями одного поступового посла, відомого московского банкира Герценштайна. Напали його на улиці і убили, а його дочку, що йшла з ним, небезпечно постріляли.

Найновіші телеграми доносять, що генеральний страйк розпочав ся, що в самім Петербурзі здержано вський рух, бо понад 20 тисяч робітників покинуло вську працю. Однаковож реакція все єще гороку, а є навіть надія, що приклонники самодержавья віднесуть св'ітлу побіду над зрєвольтованими масами. Та хто то знає, як воно буде... От в Рєвалю (один з портів балтійських) збунтувало ся військо і знов треба буде бороти ся. Сімко провідників кронштадського бунту розстрілено;

ішли на смерть з погідним лицем та ще глумували собі із своїх катів: „Так, ми убивали офіцерів, а тепер ви нас убиваєте. Пади!“

Допись.

З Canoga, Sask., Can.

В нашій околиці живе велике число Русинів, та на жаль не всі одного духа. Замість в єдності і згоді поступати за приміром других народів і брати ся до праці, они по більшій часті сварять ся над тим, чого не розуміють.

Ось тут подаємо до відомости многим читателям „Свободи“ про нашу незалежну церкву, яку зачато будувати минувшого року. Одного разу мали ми перетовори в справі дальшої будови церкви; всі як оден пристали до спільної праці і згодили ся платити священникови єго належність. Та якось недовогтревала тота згода... Деякі громадяни встидають ся тепер показати свої очі межи чесніших людей, що старають ся о загальне добро народне. Якби ті одиниці мали якусь повагу і честь, то не цуралиб ся церкви, тай не соромилиб ся прийти за кождий раз вислухати богослужєня, коли оно відправляє ся в якійсь хаті! Мабуть боять ся священника і незалежної церкви мов зарази якої. Проте є межи нами такі, що ще давлять ся на їх лихий поступок, але старають ся за Божою помічю здвинути той дим Божий, що має бути на славу і честь Богу і на пожиток добрим, примірним християнам.

На церкву нашу подарував два акри землі Іван Ткач, за що єму сердечно дякуємо. Церковця наша є незалежна гр. православна, під покровом Рожд. Пр. Богородиці. Мусимо тут надімити, що наш отець Чернявський не падаєт своіх трудів, а всіх разом щирим серцем заохочує до любви Бога і ближного, додає нам сили і витрєвалости до дальшої спільної праці.

Декотрі наші люди нарікають на самостійних священників і кажуть, що доки їх не було, то усі жили в спокою і згоді, як у Бога за дверми, а від коли настали самостійні попи, то чисте пекло. А ми позволимо собі сказати, що доперва від часу, як на стала самостійність, зачали ми пізнавати дорогу правди, бо перед тим спалисьмо вічним сном, а за няньку служили нам французі „ксєнджульки“, котрі замість подавати народови св'ітло науки й поступу, манили єго в циганський спосіб на вські підписи, тай дерли бідний темний люд що ся лиш дало, а зачитанє якої пожиточної книжки страшили пеклом, а то тому, що би бідний Русин не пробудив ся і не снізнав, кількоз него сплячого виссали животних соків несовісні павки.

Дав би Бог, щоб всі щирі Русини в вільній Канаді єже раз пінали, що добре, а що зле, тій вігдє, щоб єе було жадних роздорів, з чого виходять тільки сварні та ненависть.

В старім краю Лихи та пани нас ріжнили, дробили на ріжні партії, щоб їм лекше було з нас жити, але тут на вільній землі ми не повинні самі себе дробити, щоб чужі народи нас висьмивали та уважали за неуків. Піднесім ся, милі братя, з того упадку станьмо на рівні з другими просьвіченими народами! Нам треба організуватись в одну непобориму силу, брати ся до спільного народного життя, будувати школи, церкви, закладати читальні, кримниці і т. и. Не жиймо так кождий сам про себе, але лучім ся під оден препор, обговорюймо чесно і розумно вські важні справи, щобисьмо уміли самі з своєї праці користатя, а не чужі люди. Сли так будемо жити і поступати, заслужимо собі на славу і честь у інших народностей, а навіть у наших ворогів.

Декотрі Русини не хотять пізнати св'ітла правди, котре нам отворилось в вільній Канаді, тай замість на волі пробуджати ся, сплять дальше вічним сном, бо кажуть, що нам в Канаді руського письма не треба... Така то оспальність і недбалість панує між нашим народом; чиж не сьміх тай не кара Божя, щоби таке діялось ще й на вільній, свободній землі?

Взьмімь но ви до рук руску історію; з неї довідаєт ся про нашу вітчизну, навчите ся любити і шанувати своє рідне слово, свою св'яту віру і народність, а в той час з певністю нікто з вас не скаже, що нам руського не треба! Ви тогди ще других будете могли учити.

Хто з вас, братя, почувает ся до вини, нехай возьме під розвагу отсі наші щирі слова, а ми певні, що як не тепер, то в будучности зможемо піднєстись з нашого упадку.

Здоровимо всіх щирих читателів „Свободи“.

За комітет первоний:

Василь Олійник,
Дмитро Олійник,
Василь Овчар.

На Боевий Фонд в Галичині

зложили:

1) **За руки ред. „Свободи“:**

1) З Чикаго, Ілл. Захар Вітак 50 цнт.

2) З Чикаго, Ілл. зібрано в церкві \$33.48.

3) З Бофало, Н. Й. для радикальної партії зложили на мітингу слідуючі члєни тов. „Закоєвська Русь“. Р. Н. Союза відділ 131. По 50 цнт.: Іван Бурштєв, Андрух Тригуба, Іван Мигаль, Харитан Яремка, Ів. Бучанський, Роман Полоса, Гриць Самотіс, Іван Раджик, Іван Радковський, Теодор Скробала.

По 25 цнт.: Василь Радчук. Разом \$5.25.

Разом 39.23

Попередно 749.95

\$130 Сума \$789.18

Редакція „Свободи“.

Svoboda, Box 353, Scranton, Pa.

Всіх грошей на Боевий Фонд зібрано досі в північній Америці на суму \$1,942.53.

регтя ся наглої зміни теплоти а особливо уважати на то у дитин, щоби із теплої хати не вибігали на студію, або противно коли змерзнуть, не бігли до печі. 11) Помешкане повинно бути до сонця, сухе, просторе, ясне, вигідне і привітне, так, щоби чоловікові було любо в ній жити і щоби его тягнуло до дому. Замість сидіти по коршмах, ліпше ті гроші обертати на помешкане, на власну хату, постарати ся о гарну і вигідну знадобу. 12) Як найбільша чистота у всім: у воздусі, в стравах, в одію, на тілі, в білю, одежі, помешканю, як також в обичаях і моральности, тверезість і здержливість в іді то найліпші средства охорони від усіх заразливих недуг. 13) Впорядкована робота, така, котра приносить якийсь хосен, має найбільше цілющої сили для духа і тіла. 14) Спочинок конче потрібний для здоровля а здоровий сон покріплює тіло і духа. Ніч до сная а день до роботи; не треба з ночі дня робити. Найздоровіший сон перед півночю. Для старшого чоловіка досить спати 6 до 7 годин. Відпочинок, розривка і забава але не гучна лиш скромна дома і в родині причиняють ся до здоровля і додають охоти до життя. 15) Треба конче для чогось і для когось жити. Тоді чоловік має ціле життя а та цілє будить в ній енергію і додає сили до життя.

ТОГО ЩЕ НЕ БУВАЛО.

На однім атлантичкми кораблі, великанських розмірів, стала виходити щоденна часопись. Всі пасажирі довідують ся щоденно про найважніші випадки в цілому світі, а крім того про все те, що на кораблі діє ся. А такий корабель, то неначе пливаюче місто з тисячами мешканців. Найновіші вісти дістає редакція через бездротний телеграф. Є в тій газеті і гумористичний фейлетон і відомість, скільки корабель уїхав дороги. Так отже винахід бездротного телеграфу Марконіого знайшов уже вельми одвітне примінене на кораблі.

ЯК УМИРАЮТЬ В РОСІІ.

Недавно тому повішено в Мінську політичного переступника, Івана Пулікова. На кілька годин перед виконанем вироку, передав він своїм тюремним товаришам коротеньке письмо слідуєчого змісту: „Дурново сказав, що в горіючій домі не числять ся стовчених шибок... Я е тожє одною такою розбитою шибкою в великій многоповерховім будинку, що хилить ся тепер в руїну. Може й так! Та я почуваю ся вельми щасливий, що через ціле мое жите втискав ся через тое віконце слабенький проміньчик світла до сего дому. Дім сей палає. Пожежа не пощади і тої маленької шибки: видре мое жите. Але я вірю, що через тую розбиту шибку

бу втискати-меть ся до горіючого дому шалений вихор; він роздуває полуміннь, яка згодом обхопить цілу будівлю. Нарешті сей великанський будинок розсипле ся в дрібні кусники. Присягаю вам, що я щасливий! Кажу вам щирю правду. Всі пороки і всяка лож улетіли в сій хвилі з моєї душі, неначе змиті горячою філею. Велику радість справляє мені в сей момент гадка про вас, мої дорогі товариші! Оставайте здорові!

Іван Пуліков.

От такі то високі душі віддають своє жите за добро поневолених родимців, а такий Дурново гадає удержати ся при власті своєю терористичною політикою. Не ті часи тепер настали!...

ЗНАМЕНА ДОБРОГО ХЛІБА.

Добрий хліб повинен бути випуклий, його шкіра має бути брунатної краси, без спалених місць і великих пропуклянь, під шкірою порожних місць повинно бути. При кроєнню мусить хліб пахнути міцно, але не квасно. Мякушка не повинна розсипатись і ліпнитись, але має бути еластичною. Діри мають бути малі, рівні і численні; смак хліба не повинен бути яловий. Свіжого хліба їсти не можна, хіба тоді, як він перестоїть бодай одну днину. Як хліб перековувати на сухім місці, де е багато воздучу, то він зараз перемінює свій смак, старієсь і тратить воду. Сі ознаки появляють ся при білім хлібі скорше, як при житнім. Тому то купуєсь білий хліб звичайно свіжоспечений. Впроць хліб, що стоїть вже кілька днів, можна повернути в давний смак через коротке розігнїте. Коли хліб перековувати на вогнім безпродуктивім місці, то крім звичайних грибків може повстати також зелена або жовта плісня, із якими деколи осідають ся також і бакції. До них належить також червоний рід іл, який уважано давнішє за кров. До як сумного стану доходить хліб через невміле обходжене, можна було бачити на початку француско-німецької війни. Горячий хліб паковано відразу до позаміжних залізничних вагонів. Як його доведено до пільних магазинів, то бохонці були цілком спліснілі і вкриті густою шіткою зеленої плісні. Розуміє ся, що такого хліба годі було їсти.

УГЛЕ ЯКО ЛІК.

Япанці лікають угле на всі жолудково-кишкові слабости. Угле е також випробованим лікарями ліком на всі отроєня, бо втягає в себе всі трутини, між ними навіть і стрихніну. Так само випали добре недавно проби з отроєнями грибами, фосфором, опієм, аршеником, бо уголь звязав їх всіх і всякнув в себе. Уголь став отже, як

бачимо, універсальною відтруккою, треба его однак ужити зараз по затроєнню і в великій кількості. Найлучше в сих випадках ужити деревного угля, по рощкованого і добре вимішаного з водою. Дістати его можна по всіх аптеках.

ФРАНЦУСКА ПОЧТА

має бути незвичайно совісна в своїй службі. Однак і там лучають ся не раз виімки. Так приміром купець Гільдесгайм в Парижі замовив 20 жовтня 1883 р. переписним листком кількадесять шіток в фабриці Кагена на передмістї Парржа. Картка дійшла до Кагена аж дня 8 марца 1906 р., отже в 23 літ пізнійше і ті дві печатки з датами виразно можна відчитати на картці. Де перебула картка тих 23 літ, годі було діяти, але Каген бодай дізнав ся тепер, чому Гільдесгайм не бере у него шіток і запізнав пошту о відшкодоване за втрату клієнта.

НОВЕ ОБМАНСТВО

видумалі темні духи в Америці. Вивідуєть ся від наших емігрантів, хто з їх родини е в краю хорим і не може знайти отвітного ліку. Довідавшись о таких недужих, пишуть з Америки до наших хорих, подаючи себе за перворядних лікарів, за знаменитости свѣта і твердять рішучо, що мають на їх недугу skutочний лік, але дуже дорогий, на примір 40 корон і дорожше, але за тое хвороба сейчас уступає. Що би розпізнати слабість, жадають з присилкою грошей відтинків нігтів або волося хорого. Легковірні селяни, котрі звичайно у знахорів і всяких дурисвѣтів шукають помочи, посилають гроші на ліки і одержують пугулки, котрі розумієсь ніч не помагають. Сей обманчик з Америки жадає від хорого строгого мовчання і длятого мало коли таке обманство виходить на свѣтло денне. Маємо досить свого питомого в краю, чий потреба еще запоматитись з Америки?...

ПРИГОДИ ДЕЗЕРТИРА-ВОЯКА.

Року 1902 утік один жовнір від кавалерії Іосиф Шівос з Будапешту до Нового Йорку. З ним утікла і его любовниця, котра мала батька в Нью Йорку. По кількох літах довідав ся, що на Угорщині умер его старий і полишив ему великий маєток. Він вернув з Америки під ложним іменем, щоби зголоситись о спадщину. Довідались о тім військові власти і яко дезертира казали арештувати. В дорозі до в'язниці удавалось ему утечи знов до Америки. Щоби тую спадщину богату одідичити, постановив Шівос себе окалічити і зробити нездібним до військової служби. Скочив отже з трамваю і зломив собі щасливо ногу. По 6 місяцях вилічив ся і тепер поїхав під властивим

ім'єнем до Будапешту, де станув перед військовою властю. Узнали его за нездібного до війська і доджене що до утечи заставили. Одідичив тепер весь маєток без перешкоди. Та на тім не конець: Забув за свою любовку в Америці і тая зі злости зробила донесене, що Шівос умисно окалічив себе і він пішов тепер до гарнізонного арешту, щоб роздумувати в спокою над пригодами свого життя!...

ФАЛЬШОВАНЕ ЧАЮ.

Висока ціна чаю спонукує всіляких „промисловців“ до безлічи способів, якими обманює ся публику при продажі чаю. Фальшования зачинають ся вже в Хінах а Европа тільки йде вказаною їй стежкою, так що те, що ми пемо як „чай“ здебільша із чаєм не має нічо спільного. Підроблювань е ціла серія: до листків чаю домішує ся листе пахучих рослин, мішає ся ліпші сорти із гіршими, домішує ся до справжнього чаю листе, в яким е гарбарські складники, як ось яворові, кленові, дубові, тополі, вербові, терневі та мішає ся із чаєм штучно фабрикованим із порошку листків правдивої гербати. Крім сего фарбують зелену гербату індігом, куркумою і гіпсом, чорну гербату графітом або відваром із кампешового дерева й вапна. Та на тім помисловість фальшівників чаю не вичерпує ся. Виварене чаєве листе і чаєві відпадки із каварень мандрують ще раз до спеціальних фабрик, де їх наново формують, „відмолоджують“, мішають до „правдивого“ чаю, спрепарованого першою серією підроблювань і — пускають знова в торговлю. В каварнях переварують чаєві листки і відпадки два або три рази, а такий чай пізнати по тім, що він солодкий без цукру. Як видно, хтоб хотів пити справжній чай, тому не допоможе й те, щоб спроваджував его прямо таки із Хіна, а про „руський караванний чай“ — нічого й говорити. В самій Росії практикує ся шіроко домішуване до чаю листків дикої рожі. Америка й Англія поробили заходи проти ввозу чаєвих фальсифікатів, які шкочуть здоровлю, бо показало ся, що 20 прц. річного 80 міліонового ввозу — се самі шкідливі фальсифікати.

Сьмішне.

ЗАПИС.

— Я чув, що Н. умираючи, віддав усьо, що мав закладови сиріт.

— Дуже гарно, а багато того було?

— Осмеро дитий.

МІЖ ПРИЯТЕЛЯМИ.

— Подумай собі, кличе мене комісар...

— По що?

— Пожди... Кличе, приходжу, він просить мене приязно сідати...

— І що?

— І я сидів два тижні!

— За що?

— За помилку... Я заміняв за гортку в реставрації.. Взяв чужу...
— А твоя?
— Моя — висіла дома, а я про се забув.

В ДОРОЗІ.

— Мошку, кличе мужик — а не знаєте ви, як далеко „еще до Вільки“?

— А звідки ви, газдо, знаєте що я Мошко?

— Або то так трудно знати? Жид, то вжеж Мошко. Я вгадав, тай тільки.

— Ано, коли ви вгадали, як я називаю ся, то вгадайте собі тепер, як далеко до Вільки.

А ПРЕЦІНЬ.

— Без грошей нічо на свѣті не дасть ся зробити.

— А прецінь.

— Ну, що на примір?

— Довги.

ДБАЛЕ ПОДРУЖЄ.

Касья: Та руш же ся до лити-ни! Чи не чуєш, як верещить?

Гаврило: А ти не можеш, бабо?

Касья: Дивіть ся на него! лежух... а чи то лише моя дитина? прецінь то і твоя...

Гаврило: А то ти колиши свою половину, а моя най кричить.

БУДЕ ПИВ.

Пияк: Чи завтра буду жив — не знаю, але то знаю, що коли завтра буду жив, то буду — пив!

РОЗСИЯНИЙ.

Служниця: Прошу пана, прийшов жебрак без ноги.

Професор: Ну, преці у мене її нема!

УСЛОВНА ПРИЯЗНЬ.

— Чи не міг би ти, друже, пожити мені десять доларів?

— Так... се, бачиш... але я з засади не пожитию грошей ніколи. Се псує приязнь!

— Маеш рацію — але ми преці не є ще так дуже заприязнені.

ГЕРОЙ.

— Іванку, чому тобі одна рука засібно дрозить?

— То бачиш, по тій стороні сидить завжди моя жінка.

— „СВОБОДА“ посилає гроші до всіх частий свѣта по тій самій ціні, що всякі чужі агенти. Гроші додять до краю за 12 днів. Чого волочитись по чужих, коли свої можуть вас так само обслужити. Адресуйте: SVOBODA, Box 353, Scranton, Pa.

ЖЕЛІЗНИЦЯ ЛОРЕЛ ЛАЙН.

Трени відходять зі Скрантон в будні від 1-ої до 6-ої рано що година, а від 6-ої рано до 12 вночі що 20 минут. В Неділю відходять трен від 1-ої рано до 7-ої години, а від 7-ої рано до 12-ої а вночі що 20 минут. Від 3.30 до 6.40 ополудни трени ходять що 10 минут. До Виласбері їде трен всего 41 минут. а еспресовий, що відходить зі Скрантон (крім Неділі) о 6.36, 8.16 і 10.36 рано а 2.16, 4.36 ополудни їде лиш 33 минут. Наші ваги їдуть до Нейотг Парку і Птерсбергі. Ми перевозимо також пакунок. о. F. WYLY, jr. traffic manager. Scranton Pa.

НА ПРОДАЖ

Два лоти Кравн евеню і Ривер Стріт. Голоситись під ч.: 420 Стови Евеню, Скрантон, Па.

На продаж тано

2 лоти 40x150 і 45x150 (один з них корнеровий) в Скрантон, Па. Близших пояснень уділяє Редакція „Свободи“.

Dr. J. SZLUPAS,

1419 N. Main Ave., Scranton, Pa.

Можна его бачити в офісі: від 8 ої до 10-ої год. рано, від 2-ої до 4-ої попол., від 7-ої до 10-ої вечер. Old Phone 1308—B

David Fuhrman
222 Lackawanna Ave.
SCRANTON, PA.

Виробляє

**Братські Відзнаки,
Шапки,
Пояси,
Уніформи,
Фани**
Шовкові і Вовняні.
Old Phone 564-B

**На продаж
Wholesale Liquor
Business**

В недалеком місті.
Добрий фляшковий і голсейл нес. Костюмери Американці і чужинці. Добрі околичні міста.
Голоситись до редакції:
„Свобода“, 203 Linden Str.,
Scranton, Pa.

Даремні Фарми!

Хочеш довідатись про край де уряд дає новим поселенцям найгарнішу землю новім даром, про край де 100.000 Русинів тепер добре поводити ся.

Великий Канадійський Цівнічний Захід.

Сли так, то не занедбай післати малу суму, бо лишь \$1 як річну плату на одинокую руску часопись в Канаді, часопись яка що тижня переповнена фактами про поступ сего краю, особливо між Русинами там поселеними. Русно-Англійський і Англійсько-Русиний Тлумач. Книжка, яку кожний Русин повинен мати. Вчить ся скоро по англійськи. Написана і надрукована так, щоб заспокоїти жадання Русинів в Америці і Канаді. Много помічників і поучаючих відділів. Ціна \$1.50.

Канадійський Фармер
P. O. Box 82, Winnipeg, Can.

Зол. годинник і ланцюшок

ДАРМ

ЗОЛОТЕ ПЕРО ТАКОЖ.

Правдиве, золоте перо гарнатоване поволочуване 14 к. золотом, приходиться в гарній скриньочці. Продають его всюди по 2 дол. Пішли нам 50 ц. і свѣд. адрес а ми випишемо тобі се гарне перо і 25 всіляких золотих річій по 10 ц. одна. Коли їх продаж і доставеш 2.50 дол. задержки собі 50 центів а нам пішли 2 дол., тоді ми випишемо тобі зовсім даром Американський золотений годинник, гарнатований, що буде держати добре час. Можете дістати мужський або жіночий годинник і не буде тебе коштувати ні цента. Вислаєм для дівчат перо золотого пера за 50 центів, які тобі звернуть ся, коли продаж золоті річі.

CROWN JEWELRY CO.
Dept. 167, 163 E. Randolph St., Chicago, Ill.

Християнин до Християнина.

Повідомлю всіх Русинів, що від 1-го Юлія мій

Банковий Бизнес

переніс я під

ч. 402 S. Washington Ave., на Флап,

і прошу кожного мого країана, аби, сли хочете післати до краю гроші або купити шифкарту до краю або а краю, так само сли маєє право, або потрібує контракт, — не забув на

Перший Руский Християнський Банк.

Кожний може звернути ся з довірієм до сего банку.

З поважанем

ІОСИФ РАЙХМАН,
спільник Івана Неймета б. ц. к. конзюлярного агента,

402 S. Washington Ave.,
Scranton, Pa.

Вироби бранді, магалі, шапери, хоругви, уніформи. Ціна і проби висілає даром.

Можете писати до нас по руски, словенськи або польськи.
R. H. MORGAN, 13 N. Main St., Shenandoah, Pa.

Перший Руский Народний Банк
—i—
Канцелярія
Адвокацко-Нотаріальна
A. Chromowski & Co.
292 EAST HOUSTON STR.
NEW YORK, N. Y.

БРАТЯ! Посилайте гроші до краю через Руско-Американський Народний Банк.
Пересилка як найтанша, швидко і безпечно.
ШІФКАРТИ на найкращі 4-коинові кораблі купуйте у А. Хромовського. У мене ціни найтанші, бо я маю заступництво на всій лінії корабельної.
КАНЦЕЛЯРІЯ АДВОКАТСКО-НОТАРІАЛЬНА полагоджує фахово всі справи судові, цивільні і карні в краю і Америці, виготовляє повноваження, контракти купна і продажі, цесії і скрипти довідні і залагоджує всякі справи ґрунтові, табулярні і спадкові.
ВАЖНЕ! Не занедбуйте асентерунку, контроль і вправ військових! Бери по повероті до краю хочете уникнути строгої жарі за занедбане повноваження військових, то удайтесь до А. Хромовського.
РУСКА НАРОДНА КНИГАРНЯ А. Хромовського має на своїм складі дуже хороші книжки до читання і молитви.
РОДИМЦІ! Покиньте вже раз чужих нефахових агентів, а удайтесь в кожній справі до фахового чоловіка а широго Русина і жичливого Вам брата А. ХРОМОВСКОГО.

Перше Руске Народне Бюро Праці
і офіс інформаційний
A. Хромовский і Ко.
292 East Houston Str. New York, N. Y.

Бери хочете дістати добру роботу, то удайтесь до А. Хромовського, а певно не пожалуйте сего.
Удільяємо всяких інформацій, займаємось вишукуванням кривних і знайомих, посередничимо в всяких справах дискретних і удільяємо обясненя в річах бизнесових.
Питайтесь про все докладно а знайдете добру пораду! 28-

Нечуване! Небувале!

Нич не коштує
спитати ся як ся їде за
18 доларів
до Старого краю
вигідно на кождім кораблі особовім
або поспішнім.

О тім можете довідати ся
у
A. ХРОМОВСКОГО
в Нью Йорку
292 East Houston Str.

За 18 доларів до галицької границі!
За 18 доларів до самого краю!

ОДИНОКИЙ РУСКИЙ ГОТЕЛЬ
Д. ГОЛОДА
38 Green str., JERSEY CITY, N.J.
Кожний Русин маючий яку небудь потребу в Нью Йорку, чи в околиці, повинен вступити до того готелю, бо тут дістане найздоровіші і найтанші напінки всякого рода і пораду, де найлучше купити шифкарту.
SOCIALISM is the coming issue in politics. You may be for it or against it, but in either case you need to understand it, and so you need to read **The International Socialist Review**. Ask your newsdealer for it or send 30 cents for a three month's subscription and a copy of **Socialism** and Partners. No free copies.
CHARLES H. KERR & COMPANY, Publisher.
56 FIFTH AVENUE, CHICAGO.
ДРУКАРНЯ „СВОБОДИ“
виконує
всякі роботи входячі в обсяг друкарства.
Адрес
„SVOBODA“
Box 353, Scranton, Pa.

Годянка на ціле жите \$5.95

Правильний 14 к. Золотом повнений а не позолочуваний годинник стемпльований в середню „14 к. гарантований на 20 літ“. Виглядає як щиро золотий годинник але є сильнійший, гарно гравірований або простий з нікелем. Американським осередком, каміляціям, волосом і білим емаліюванням циферблатом; можете его дістати в якій небудь величній: мужеский номер 18 або 16 і жіночий, номер 6 або 8. Виспеласм експресом С. О. Д. і повзальемо его оглядати перед заплаченем. Слип переконаєм ся, що се найліпший годинник за ці гроші, заплати агентом \$5.95 і кошти експресу. Гарний ланцюшок додаєм даром, а хто пришле вперед гроші, дістане гарне золоте перо або золотий ланцюшок і хрест даром і заощадить кошти експресу. Не бій ся, ми стоїмо за се, що говоримо. Той сам годинник з осередком Elgin о \$2.00 більше. Пишіть вправно що хочете.
CROWN JEWELRY CO.
Dept. 186, 163 E. Randolph St., Chicago, Ill.
— Вишліть ся до „Читальні“. Лише 1.50 дол. на рік. За ті гроші будете діставати одну цікаву книжочку кож-ного місяця. Адресуйте:
СЗЫТАЛНІА,
Box 353, Scranton, Pa.

Сливовиця
MORRIS FORST & CO.
COR. SECOND AVE. & SMITHFIELD ST., PITTSBURG, PA.

Виска
MORRIS FORST & CO.
COR. SECOND AVE. & SMITHFIELD ST., PITTSBURG, PA.

Нас знають в цілій Америці, що ми продаєм ліпшу виску за ту саму ціну як хтонебудь другий в Америці.
Платимо експрес від замовлень вище \$5.00 на всхід до Нью Йорку і на захід до Чикаго. На дальші віддалення опускаєм 10 прц. на оплату експресу або фрейту.
Враз з замовленем посилайте готівку в реджи-строванім листі або почтовий переказ до Morris Forst & Co., Cor. Second Ave. & Smithfield Str., Pittsburg, Pa.
Пишіть по приватний ціник. Всі мови.
MORRIS FORST & CO.
Cor. Second Ave. & Smithfield Str., Pittsburg, Pa.

ЮРІЙ ХИЛЯКЪ,
Агентъ Р. Народного Дому въ Оли-фантъ, Па. и на околицяхъ.

Банковий Бизнесъ
Офисъ Адвокатскій.

Банковий Бизнесъ.
Тутъ можете послати свои грошѣ безпечно а оплата дуже тана.
Также продаю шифкарты на всѣ лінії за ту саму цѣну, що и головній компаній.
Хто хоче дати водложити грошѣ, чи лише на часъ або на процентъ, або въ старомъ краю въ Банку на процентъ, або хоче позичити грошей на добру заруку, най удасть ся до мене.
Офисъ Адвокатскій.
Хто бы хотѣвъ продати або купити собѣ фар-мы тутъ, або домъ въ старомъ краю продати або купити ґрунтъ, увольнити ся водъ контролѣ войскової, водъ екзицирки або асентерунку, най прийде до мого офісу або менѣ напише.
Грошѣ посылайте на money order або Bank Draft на адресу:
GEO. CHYLAK
BOX 368, OLYPHANT, PA.
Въ ГОТЕЛЮ ХИЛЯКА найдете всегда свѣже, зимне пиво, импортованій вина и цигара пер-шой класъ.

ФАРМИ! ФАРМИ! ФАРМИ!

Загалом кожний питає: Що буде дальше? Чи піде робота? А може буде страйк? Ніхто не може на се певно відповісти. Чи знаєте де не потрібуєте боятися се страйку? — На фармі. На фармі не маєте „боса“, ніхто вам не розказує, ані з роботи Вас не нажене.
Я вам поможу, стати незалежним. Купіть собі фарму. За моім посередництвом можете собі купити фарму в етейтах Вірджинія, Норт Каролайна і Алабама. Добра земля, воздух і вода. Родить ся пшениця, жито, овес, кукурудза, тютюн, виноград, бандурки і всяка зеленина. А все можете добре продати і за готові гроші. — Пишіть на адрес:
JOHN JELINEK,
116 PINE ALLEY, BRADDOCK, PA.
Напишіть десять прочитали се оголошене.

Л. Корибский
Канцелярія Адвокатска
33 Broadway, New York, N. Y.

Бюро Адвокатске провадить всякі справи судові, цивільні і карні. Виравляє повноваження, завішання, контракти купна і продажі, даровизни, скрипти довідні, цесії. Справи спадкові і по-дання гіпотечні, виравляє позички гіпотечні і сплату довгів. Посередничить при продажі майна в краю.
Бюро Нотаріальне займає ся легалізацією всіх правних документів.
Справи Війскові, як подане о увільнене від кон-тролі і вправ, о асентерунок в Америці зала-годжує моя Канцелярія війскова.

ЧИТАЙТЕ!
Списе книжок, які продаємо:

• Америка.....15 ц.	• Навіснений Грішник.....20 ц.
• Ангел та пустельник і т. і.....15 ц.	• Народний рух австро-угорських Ру-сина.....15 ц.
• Біблія Велика.....2 дол.	• Новий Завіт.....15 ц.
• Борба клас і чому робітники ор-ганізують ся.....15 ц.	• Образки і загадки.....10 ц.
• Весела книжочка з образками.....30 ц.	• Оповідання.....15 ц.
• Гріхи мільонерів і т. п. С. 7.....15 ц.	• Оповідання про вадрих богів.....10 ц.
• Дещо в історії православної мі-сії в Америці.....10 ц.	• Про відступників від рес. пра-вослав'я.....10 ц.
• Дещо про вьмірті.....30 ц.	• Про нутро землі.....25 ц.
• Дві левади і т. п. С. 5.....15 ц.	• Підземні скарби.....25 ц.
• Дорога любови, то Божа дорога С. 6.....15 ц.	• Покуса.....10 ц.
• Емігрант.....15 ц.	• Псалтир.....1 дол.
• Жовнір.....10 ц.	• Розмова Поляка, в Руском.....10 ц.
• Журавлі.....15 ц.	• Руско-англійскій словарець.....20 ц.
• Жате Ісуса Христа.....1.50 дол.	• Релігійні вірованія старинних народів.....20 ц.
• Жате, зарібки, організації і т. п. в Спол. Державах.....15 ц.	• Смерть.....10 ц.
• Зуб за зуб.....10 ц.	• Стародавні казки та оповідання.....15 ц.
• Казки про Жидів.....15 ц.	• Степові люди.....15 ц.
• Історія Русів з образками.....10 ц.	• Страйк.....20 ц.
• Капітал і праця.....15 ц.	• Тарас Шевченко.....15 ц.
• Книжка Рахункова.....50 ц.	• Тимко Гаврилюк.....15 ц.
• Календар.....25 ц.	• Унія в Америці.....20 ц.
• Марія.....10 ц.	• Хто в чого живе.....15 ц.
• Многострадальний народ, огляд історії українського народу.....20 ц.	• Як мужик ходив до паря правди.....15 ц.
	• Через мордон.....15 ц.

Золоте перо Celtric 1.00 дол. Золоте перо Sanford 2.00 дол.

Атлас цілого світа, англійскій, 105 мап, над 300 сторін, подає имена і людність 40.000 міст цілого свѣта 1 дол.

Мапа Сполучених Держав і цілого свѣта 4 стоци шпрока а 6 етіп довга (инші продають по 5 дол.) у нас лиш 2 дол.

Адрес треба всегда виписати англійськими буква-ми і то дуже виразно.
Адресуйте:
Svoboda, Box 353, Scranton, Pa.

Новий Завіт
Господа Нашого Ісуса Христа в азиці церковно-словенським з переводом на язык народно-русский з поясненнями: О. А. Бачинського, за одобреном і благословеном Митрополита. Сторін 992.
Ціна 4 долари.

Псалтир
в азиці церковно-словенським з переводом на язык народно-русский, з поясненнями; о. А. Бачин-ського; за одобреном Митрополита. Сторін 286.
Ціна 1 дол.

Обі книжки разом 4.50 дол.
Замовлення враз з грішми посылати на адресу:
SVOBODA, Box 353, Scranton, Pa.

На продаж 4 фарми
недалено Скрентон, Па.
в ціні від 1.500 до 2.150 доларів.
Близших пояснень уділяє
Редакція „Свободи“,
203 Linden Street, Scranton, Pa.

Оден з найбільших броварів в Америці.

ВАРИТЬ ПИВО НА КРАСВИЙ СПО-СІВ, БЕЗ ВСЯКИХ ПРИМІШОК.

Хто лиш раз по-голова від него коштує сего пива, ніколи не болять, то иншого вже не боєсть одворове і буде пити. поживне.

НЕ ТРЕБА ЕГО ЗРЕШТОЮ ХВА-ЛИТИ, БО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРІТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,
LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.

Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333.
NIGHT CALL 4854.